

tatem aufert, providentiam, rerumque quæ infra lunam sunt, scientiam; nobis animorum rationalium immortalitatem, & multiplicationem eripit: illudque unius in omnibus hominibus intellectus monstrum, atque portentum inducit; deniq; & Deo opt. max. ut certum est & nobis, ut multi asserunt, & ex eius principijs consequitur, improbissime tollit libertatem. Quibus sane rebus efficitur, nullam esse debere religionem, & pietatem adversus Deum; nullos ipsius numini cultus, honores, preces adhibendas, cum nec curet nostra, nec sciat: Nulla item aut supplicia flagitij a Deo, aut præmia recte factis esse proposita. Quid multa? omnem peccandi impunitatem & sibi persuasit, & quid in ea opinione quæreret, factis testatus est.

Iam vero, qui eiusmodi sectetur dogmata ac decreta. quæ, obsecro, qualia que putavimus ad ea comprobanda comminisci? Quæ ex his colligere consequentia? Quæ tot erroribus credimus esse posse consentanea ne secum ipse identidem pugnare cogatur, ut profecto vix ulla Philosophia ipsius pars sit, in qua non alicuius veneni subsit suspicio. Adde juisse mahometanum, & (quod ipsa scripta facile declarant) conceptum animo adversus Christianam religionem odium semper habuisse; ut necesse sit, sua eum sordidissima secta, scripta quoque philosophica in fecisse non parum. Usus præterea est corrupto Aristotelis libro, & pluribus in locis depravato; id quod eius scripta præferunt. Græcis fere omnibus explanatoribus caruit; Latinis etiam, qui nec dum extabant, destitutus fuit: ut necesse sit, in eo nec gravem, nec securam inesse doctrinam. nam etsi acutum quiddam raro, exile tamen dicendi, & philosophandi genus, in eo reperitur: est tamen illud obscurum, inusitatum, & sæpe ab Aristotelis sensu intelligentiaque alienum, quod recta interpretatione, ac ersione Aristotelis, aliorumque interpretum luce caruerit. Nos igitur, ubi quidpiam recti dixerit, non aspernabimur: ubi secus, alios ei longe doctiores anteponemus, & ipsum impietatis, ubi tale quid dixerit, condemnabimus.

Illud quoque absurdum & perniciosum est, vel disputandi, vel loquendi genus, quo, illud ex philosophia, hoc ex Veritate, asseritur; aut, idem secundum philosophiam verum, secundum Fidem falsum esse affirmatur. Neque enim philosophia, sed *εὐδοκία* erit, quæ a veritate abhorret; neque, quæ cum diuina doctrina, id est, Fide pugnet, veritas esse poterit. Sic enim vero verum congruit, ut veritas veritati non possit esse contraria. Quo circa non immerito in Concilio Lateranensi tertio, hoc disputandi, ac loquendi genus, verbis exterminatur gravissimis. Neque illud dissimile est, Hoc in Aristotele: hoc vero in veritate, aut in Fide esse dicendum: ut enim id interdum necessarium sit, tamen ea fieri moderatione debet, ut ne in rebus, quæ ad fidem & religionem attinent, fidem ipsam, hoc est, a Deo acceptam disciplinam, obiecta Aristotelis autoritate præmere videamur: quod sane isti faciunt, qui summo conatu viribusq; nituntur ostendere compluribus in rebus, Aristotelem contra fidem sensisse, cum tamen constet paucissimis in re